

Posudek oponenta bakalářské práce - akademický rok 2019/2020

Autor: Eliška Hrubá **Forma studia:** denní **Obor:** Historie se zaměřením na vzdělávání /Společenské vědy se zaměřením na vzdělávání

Název práce:

Komunistická strana Československa v Poličce v letech 1948–1960

Vedoucí BP: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

Oponent BP: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Bakalářská práce Elišky Hrubé se zabývá podle názvu činností KSČ v Poličce, ve skutečnosti však jde o nikoli o město a jeho okolí, ale přímo o okres Polička na českomoravském pomezí. Časově práce zasahuje období od roku 1948, kdy KSČ ovládla stát (správný je termín převrat, ne však v anotaci zmíněný puč), do roku 1960, kdy okres zanikl v souvislosti s novým administrativním členěním státu. I v tomto případě práce přesahuje prvotní vymezení – konec čtyřicátých let a léta padesátá, neboť autorka popsala také počátky fungování komunistické strany v oblasti Poličky na počátku dvacátých let 20. století, tedy v prvních letech existence strany, a dále věnovala pozornost vývoji v letech 1945–1948. Toto rozšíření je srozumitelně objasněno, vysvětleno však nebylo, proč bylo opominuto období první republiky a okupace. Nechci tím konstatovat, že takovou analýzu postrádám, v každém případě však stojí za úvahu, zda by název práce neměl být buď striktněji respektován, nebo naopak zpřesněn. Rozhodně jistě alespoň v prostorovém ohledu (ne Polička, ale Poličsko).

Práci zaměřila Eliška Hrubá na analýzu vnitrostranické a kádrové politiky KSČ v poličském okrese od února 1948 až po ukončení činnosti okresního stranického orgánu v roce 1960 v souvislosti se zánikem poličského okresu. Je možné konstatovat, že autorka se toto zacílení držela a v jednotlivých kapitolách práce se soustředila především na kádrovou a personální politiku strany na okrese, přičemž se zabývala hlavně proměnami složení OV KSČ. V anotaci zmíněný předpoklad rozboru vnitrostranické činnosti byl v samotné práci dotčen minimálně. Nepochybně proto, že by se tím práce příliš rozrostla a její stavba by se rozvolnila. Nechci proto říci, že takový rozměr postrádám, ale v úvodu mělo být zpřesnění vysvětleno.

Práce je založena na studiu pramenů okresní provenience z činnosti OV KSČ, ONV a MNV Polička, dále autorka použila městskou kroniku a několik ročníků Sbírkou zákonů. Z odborné literatury je uvedeno pouze pět titulů, v jednom případě jde o diplomovou práci obhájenou na FF UK. Bylo by však správné prostudovat i dokumentaci KV KSČ Pardubického kraje z padesátých let, kde lze předpokládat písemnosti, z nichž by bylo možné doplnit chybějící údaje k proměnám v řadách vedoucích funkcionářů. Rozhodně chybí regionální historická literatura, jistě alespoň brožury k dějinám okresu, případně k dělnickému hnutí na okrese z období normalizace existují. Zjevně nebyl dotčen ani dobový regionální tisk, a pokud nevycházel, mělo to být výslovně konstatováno. A ještě dvě poznámky: k volbám v Pardubickém kraji v roce 1948 vyšla menší studie, tuším J. Kmoníčka, přesnější odkaz po ruce nemám; a dále na UHK, resp. na VŠP v Hradci Králové byla v mém diplomovém semináři obhájena v roce 1999 práce Jitky Langrové s blízkou tematikou – o politicko-správním vývoji okresu Polička v letech 1948–1960.

Poměrně rozsáhlý text, založený na chronologickém principu, je členěn kromě standardního úvodu a závěru na čtyři kapitoly, většinou vnitřně ještě dělené do dílčích podkapitol. Autorka v nich postupně v souladu se záměrem pojednaným v úvodu rozebrala jednotlivé stránky tématu, ve třetí a čtvrté kapitole se zaměřila na činnost OV KSČ, přičemž se soustředila zejména na poznání procesu utváření a stabilizace okresního funkcionářského vedení, poznamenaného

častými výměnami vedoucích činitelů. Autorka se snaží poctivě naplnit cíl, odhalit tendence a zákruty proměn personální skladby komunistických kádrů okresního formátu. Ne vždy se jí daří zcela vystihnout, občas jsou některé analýzy nedotažené, nebo výklad poněkud nepřehledný (změny na funkci předsedy OV KSČ na počátku padesátých let – Vlk, zelený, Češka, Macháček). Defilují jména, funkce, příčiny, vztahy, ale ne vždy vzniká přehledný obraz proměn v čase. Je to jistě i proto, že četné tabulky mají jen ilustrativní povahu, navíc jména v nich zařazených osob jsou uváděna jednou podle příjmení (Novák Petr), jindy naopak podle běžného zvyku (Petr Novák). Postrádám svodné a tedy i faktograficky funkční tabulky, které by vznikly na základě vyhodnocení informací. Např. by byla vhodná tabulka, která v jednom souboru představí proměny klíčových funkcionářů na jednotlivých funkcích v jednotlivých letech. Velmi pěkně je napsán závěr, byť nepřesahuje jednu stranu.

V práci jsem nenalezl věcné chyby, snad jen, že krajské orgány se nečlenily do oddílů, ale oddělení (s. 53) a jistě v roce 1945 nově vzniklý okresní orgán KSČ pro Poličsko nebyl nazván ústředním výborem (s. 18). Neobratností je termín mechanizace voleb (správně mechanismus voleb - v závěru práce). Spíše se objevovaly mluvnické prohřešky – chybějící čárky anebo naopak přebytečné čárky ve složených větách, neujasněnost v používání velkých písmen – nesprávně jsou v textu psány Národní výbory (ss. 9 a 18), či Obrozená národní fronta (s. 55, správně obrozená Národní fronta); Česká dlouhá (s. 17; správně Česká Dlouhá); Sudety, nikoliv sudety (ss. 20 a 21; tento název není ani vhodný, neboť nikdy nebyl názvem české či čs. administrativní jednotky, jednalo se o říšskou župu), dokonce i gramatická hrubka v přičestí minulém (s. 11, pozn. 6 - úkoly přicházeli; úkol je neživotného muž. rodu, tedy Y; navíc jde o nevhodný stylistický obrat, stěží může úkol přicházet, když je neživotný).

Práce je doplněna seznamem pramenů a literatury, seznamem zkratk (některé zřejmě chybí, např. PZSP; zkratka sociální demokracie je nepřesná - dobově ČSDS (Československá strana sociálně demokratická), seznamem tabulek začleněných do textu a seznamem příloh.

Studie je jako celek vcelku zdařilým postižením proměn kádrové a personální práce v poličské okresní organizaci KSČ. Závěrem proto mohu přes všechna upozornění na nedostatky a další připomínky konstatovat, že studentka Eliška Hrubá zvládla nároky kladené na závěrečnou práci v bakalářském studijním oboru *Historie se zaměřením na vzdělávání*; a proto doporučuji předloženou práci k obhajobě. Práci hodnotím stupněm

V Praze 2. června 2020

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.